

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตำนานนางพญางูขาวในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจีน หลังจาก que ตำนานนางพญางูขาวได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจีนในปี 2006 โดยประสงค์จะจัดการกับลำดับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ พร้อมนำเสนอคุณค่าของตำนาน แล้วดำเนินการอภิปรายแนวทางที่มีประสิทธิภาพต่อการคุ้มครองและสืบทอดตำนานนางพญางูขาว ในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจีน โดยใช้ทฤษฎีคติชนวิทยาในวรรณกรรม (文艺民俗学) ในการศึกษา ผนวกกับการศึกษาข้อมูลจากเอกสารแล้วนำมาวิเคราะห์จัดระบบ ผลการศึกษาพบแนวทางการคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพ 3 แนวทาง ดังนี้ 1. พัฒนาระบบเพาะผู้สืบทอดกับความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น 2. การวิจัยเชิงวิชาการกับกลยุทธ์การคุ้มครองผ่านการผลิต 3. กลยุทธ์ภาครัฐสู่การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม ทั้งสามแนวทางนี้ ปฏิบัติคู่ขนานไปกับแนวทางการสืบทอด 3 ประการ ต่อไปนี้ 1. การผสมผสานระหว่างการสืบทอดกับการรักษา “แก่นแท้” 2. การสืบทอดผ่านระบบการศึกษาในระบบโรงเรียน และ 3. การสืบทอดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในยุคดิจิทัล

จากการศึกษาแนวทางของจีน ผู้เขียนได้ถอดบทเรียนเป็นข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย โดยเสนอให้กระจายศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น ส่งเสริมการวิจัยเชิงวิชาการ เติมเต็มความหลากหลายของแง่มุมการวิจัย และนำทรัพยากรทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งนี้ สามารถนำแนวทางเหล่านี้ไปใช้เพื่อวางแนวทางการสืบทอดและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของไทยให้สอดคล้องกับสภาพสังคมต่อไป

คำสำคัญ: มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ตำนานนางพญางูขาว การคุ้มครอง การสืบทอด